

Hilda Ruuskanen toimi rintamalottana 3,5 vuotta ja on Rintamanaisten Liiton jäsen

Lotta Hilda (85) Kolilta:

Rintamalotan työ oli elämäkoulu

Kolilainen rintamalotta Hilda Ruuskanen, 85, ei kadu lähtöään lottatyöhön sotavuosien taistelutantereelle. Kolme- ja puolivuotta rintamalla miesten parissa vierähti. Rintamalotan työ oli nuorelle naiselle elämäkoulu.

- Se elämäkoulu antoi kestävyden ja tarmon, joka on kantanut näihin päiviin saakka, Hilda sanoo.

Kaikki kolilaiset ja ympäristöstä hyvin monet tuntevat Ruuskasen Hildan, joka kuskasi paikallisia ja turisteja pirssillä parikymmentä vuotta. Taksiautoilijan ammattia Ruuskasen pariskunta, Hilda ja edesmennyt miehensä Benjami harjoittivat Kolin kylän keskustasta käsin. Taksiammatin harjoittaminen loppui jo ajat sitten, mutta vielä Hildalla ajokortti on, ja autokin.

Liperin Lammin kylän Halosen Hildasta tuli pikkulotta 1930-luvun alkupuolella 12-13-vuotiaana. Talvisodan alettua 18-vuotiaaksi vartunut Liperin tyttö oli Lottapuvussa Kuopion asemalla ruokkimassa evakkotaipaleelle joutuneita karjalaisia.

Jatkosodan lottatyö alkoi Joensuusta lyseon tiloihin perustetusta sotasairaala. Varusteturssin käyneenä Hildalotan tehtävä oli rintamalla haavoittuneiden ja hoitoon tulleiden sotilaiden vaatehuolto.

Hildaanoi ja pääsi rintamalotaksi. Hänet komennettiin rintamajoukkojen liikkuvan autokorjaamoyksikön muonituslotaksi. Kaveriksi tuli Pälkjärveltä syntyisin ollut, Parikkalaan sodan jälkeen avioitunut Annikki Rautiainen. Aluksi yksikkö asettui Pitkärannan Uksuun. Majoituttiin pahvitelttoihin.

Hannan ja Annikin ruokittavana oli autokorjaamoyksikön 36 miestä. Hyökkäysvaiheen aikana rintama eteni ja niin myös autokorjausyksikkö siirtyi eteenpäin hyökkävään joukon mukana.

Siirryttiin Latva-nimiselle paikalle ja sieltä edelleen Tokariin, oltiin jo "naapurin" puolella, Hilda Ruuskanen muistaa.

Eipä siinä mennyt paljon aikaa, kun oltiin taas uudessa paikassa. - Oltiin jo Äänislinnassa, nykyisessä Venäjän Karjalan Petroskoissa. Yksikkö perusti tukikohdan Äänislinnan kaupungin liepeelle Karamäkeen.

Me kaksi iältään parikymppistä lottaa yritimme kaikin tavoin ruokkia lähes sataan mieheen paisunutta korjaamoyksikön sotilasta. Aamulla tarjottiin laimeaa teetä ja vanikkaa. Päivällä hirssi- tai kaurapuuroa, joskus lihalla höystettyä perunasoppaa. Hernekeitto oli jo juhlaruokaa.

Kun kolme ja puolivuotta lottana rintamaoloissa oli takana Hildaanoi "siviiliin" pääsyä. - Anomus hyväksyttiin. Jälkikäteen ajatellen rintamalotan työ antoi paljon sodan jälkeiseen siviilielämään tultaessa. Ei sitä turhan nikottelijoita ole oltu. On yritetty ja työtä tehty. Siellä "jossakin" rintamiesten joukossa oli hyvä yhteishenki, jonka sain kokea. Voi kun sitä yhteishenkeä olisi ja riittäisi myös näinä päivinä, rintamalotta toteaa.

Matti Puoskari

Juuan sotaveteraanijärjestysjäsen, entinen "pirssiautoilija" ja entinen rintamalotta, Hilda Ruuskanen palaa mustavalkokuvien kautta sotarintamamuistoihin. Kuva: Matti Puoskari.

Rintamanaisten Liitto ry tunnustetaan yhdenvertaiseksi muiden sotaveteraanijärjestöjen kanssa. Liitto on vielä melko tuntematon suurelle yleisölle, joten on aika esitellä sekin.

Rintamanaisten Liitto ry

RINTAMANAISTEN ASIALLA

Rintamanaisten Liitto ry on valtakunnallinen veteraanijärjestö, joka perustettiin 21.9.1980. Se toimii aatteellisella pohjalla jäsentensä etu- ja tukijärjestönä valvoen heidän yhteisiä, yleisiä, sosiaalisia ja oikeudellisia etujaan. Liitolla on yhteensä 29 alueellista ja paikallista rintamanaisten yhdistystä ja niissä yhteensä n. 4800 jäsentä

Liiton jäseniä ovat naiset, jotka toimivat sotien 1939-1945 aikana rintamalla ja sotatoimialueilla lottina, lääkäreinä, sairaanhoitajina, apusisarina, sotilaskotisisarina ja työvelvollisina. Tästä toiminnasta heille on myönnetty rintamapalvelustunnuksia, joten he ovat veteraaneja. Yhdistysten yhteinen jäsenmäärä oli vuoden 2006 alussa noin 4800 ja jäsenten keski-ikä on 84 vuotta. Liitolla ei ole kannattajajäseniä. Naisten sinnikkyuden, muuttuneiden asenteiden ja kehittyneen sosiaalipoliittisen näkemyksen myötä on rintamanaisten yhdenvertaisuus sotiemme miesveteraaneihin nähden lakisääteisesti pystytty saavuttamaan.

Liiton tehtävänä on ohjata ja tukea jäsenyhdistysten toimintaa, tehdä esityksiä ja aloitteita viranomaisille vuosien 1939-1945 sotiin osallistuneiden rintamanaisten eläke-, terveydenhuolto- ja kuntoutuslainsäädännön kehittämiseksi, antaa lausuntoja, toimia asiantuntijana rintamaisia koskevissa asioissa, harjoittaa selvitys-, neuvonta- ja tiedotustoimintaa, toimia yhteistyössä muiden veteraanijärjestöjen kanssa.

Lotta svärd -järjestö
Lotta Svärd -järjestö sai alkunsa samoihin aikoihin kuin Suomi kävi itsenäisyystaisteluaan. Tuolloin naisyhdistykset alkoivat tukea vapaaehtoista maanpuolustustyötä. Aluksi työ oli lähinnä suojeluskuntalaisten harjoitusten ja kokoontumisten muonittamista, kunnes toiminta laajeni käsittämään myös huoltoa, varojen keräystä ja lääkintää. Osuvan Lotta Svärd nimen Mannerheim oli napanut J.L.Runebergin teoksesta "Vänrikki Stoolin tarinat". Lotta

Sotarintamalla 1939-1945 haavoittui tai muuten sairastui yli 200.000 ihmistä. Heitä hoitivat pääasiassa sairaanhoitajat sekä lääkintälotat. Sodan alkaessa SPR asetti PV:n käyttöön yli 5500 sairaanhoitajaa.

Svärd runossa sotamies Svärd lähtee sotaan ja ottaa vaimonsa Lotta Svärdin mukaan. Runon sotamies kaatuu, mutta hänen urhea Lotta-vaimonsa jää rintamalle pitämään kanttiinia ja huolehtimaan haavoittuneista sotilasta.

Lottajaaosto

Muonitusjaaosto oli lottien toiminta-aloista suurin. Rauhanaikana lotat muonittivat suojeluskuntien harjoituksia sekä muita suuria tapahtumia. Ruoan valmistukseen kotirintaman lotat osallistuivat leipomalla talvisodan aikana yli 100.000 kg leipää päivässä.

Varus- ja keräysjaaosto huolehti sekä lottien että suojeluskunnan varusteiden valmistamisesta ja huollosta.

Lääkintäjaaoston lotat kuuluivat niin sota- kuin kenttäsairaaloidenkin henkilöstöön. Lisäksi lotat autoivat haavoittuneiden kuljetuksissa. Raskaimman painon harteillaan kantoivat Kaatuneiden Evakuoimiskeskuksissa (KEK) työskennelleet lotat, jotka hoitivat sankarivainajat arkkuihin ja lähettivät heidät kotikyliin omaisten haudattaviksi.

Toimisto- ja viestijaaoston lotat huolehtivat lukuisista eri töistä. Toimistoissa työskentelevät kansialotat hoitivat nimensä mukaisesti paperitöitä, joista saatiin näin vapautettua miehiä

muihin tehtäviin. Viestijaaoston lotat olivat tehtävissä, joista osa vaati pikkutarkkaa teknistä osaamista. Tunnetuimmat viestijaaoston kuuluneet olivat ilmalavontalotat, jotka kiikaroivat korkeilla paikoilla lentokoneita ja ilmoittivat havainnoistaan eteenpäin. Viestijaaoston kuuluivat mm. radiisti- ja säähavaintolotat sekä puhelinkeskuksissa työskentelevät lotat. **Valonheitinlotat** koulutettiin vuonna 1944 osaksi Helsingin puolustusta. Ainoastaan valonheitinlotat saivat asekoulutusta. **Pikkulotat** olivat 8-16 -vuotiaita tyttöjä, joiden toiminta on hyvin pitkälle verrattavissa tämän päivän partiotoimintaan.

POHJOIS-KARJALAN RINTAMANAISET ry

Perustettu 10.04.1980
pj. Kerttu-Elina Heiskanen, puh. 013 - 822 218, 050-328 0218
Kuuselantie 15 E 25,
80140 Joensuu

Siht. Pirjo Romppanen, puh. 013 - 748 050, 040 - 563 9720
Lokinkuja 4 A 10,
80100 Joensuu

Lähdeaineisto:
Rintamanaisten Liiton ja Lottamuseon internet-sivut

Venäjän Karjalan Tokarissa Äänislinnan liepeillä rintamalotat Annikki ja Hilda hoitivat kenttäoloissa lähes sadan miehen päivittäisen lämminruokapalvelun. Komppanian johto ja lotat majoituivat kuvassa taustalla olevaan taloon. Talon pohjakerroksessa oli ollut sikala. Hilda Ruuskasen albumi

Rintamalotat Hilda Ruuskanen, o.s. Hirvonen ja Annikki Rautiainen o.s. Heiskanen sota-aikana sunnuntailomalla kuvattuna Syvärin asematalon edustalla. Hilda Ruuskasen albumi